N°. 2912

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5.00; voor de buitensteden ƒ 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

WOENSDAG 26 NOVEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 25 November.

De beraadslagingen, uitgelokt door de interpellatie van den heer Meeussen, waren te gewigtig, zoo wel om de punten, die er besproken zijn, als om de beginselen, die de Regering daarbij heeft blootgelegd, dan dat wij er niet op zouden terugkomen. Ons verslag was en kon niet anders zijn dan kort. Daarom hebben wij besloten al de gehoudene redevoeringen uit de bijlagen van de *Staats Courant* over te nemen. Onze lezers worden daardoor in staat gesteld om zelf de beraadslagingen na te gaan. Wij voegen dienvolgens bij *dit Nommer* van den *Tijd twee bijvoegsels*, waarin de geheele *officieële tekst* van die diskussie is opgenomen.

In de zitting van gisteren zijn niet anders gehouden, dan wat men noemt *discours-ministres*. Uit de oppozitie spraken alleen de heeren van Bosse en Thorbecke, en veeleer over dan tegen het ministerie. Zij werden beantwoord door drie ministers. De heer van Bosse was het eerste aan de beurt, en wees op het merkwaardig verschijnsel, dat de diskussiën van Zaturdag hebben opgeleverd, namelijk scheiding die er bestaat tusschen de anti-revolutionnairen. Het is gebleken uit de redevoeringen van den heer Groen en van Foreest dat er teleurgestelde en niet teleurgestelde anti-revolutionnairen zijn. Als het bij de teleurgestelden ernst is, dan zal de aanhang van het ministerie klein zijn. Maar de spreker veronderstelt, dat de teleurgestelden zulke vaart niet nemen zullen. De praktische uitkomst zal leeren dat het niet zoo erg gemeend was; zoo meent hij, maar hij loopt gevaar zich te vergissen.

De spreker neemt tot onderwerp van zijne rede, de [illegible] den heer van Foreest tegen de liberale partij gehouden. Hij doet hem [illegible] meer dan hij verdient. Wat de heer van Foreest gezegd heeft, had niet veel te beteekenen. Hij is een anti-revolutionnair van verschen datum, die weinig begrijpt van de leer, welke in het Protestantismus eene ongerijmdheid is. Intusschen, de heer van Bosse heeft allen schijn, dat hij de redevoering van den heer van Foreest slechts daarom tot onderwerp heeft genomen, omdat zij hem de gelegenheid verschaft, om eenige elders uitgebragte valsche beschuldigingen op hare plaats te zetten. Hij getuigt immers zelf, dat de inhoud en konkluzie van de rede van den heer van Foreest daarom merkwaardig zijn, omdat zij de allergroofste parodoxen opleveren.

Inderdaad, de heer van Foreest was in zijne beschuldiging weinig malsch; hij noemde de liberalen, in tegenstelling der anti-revolutionnairen, in het godsdienstige godslasteraars, in de politiek-revolutionnairen, in de œkonomisten socialisten; beschuldigingen waartegen de heer van Bosse opkomt.

1°. Wat de godsdienst-quæstie betreft, zij ziet op het onderwijs. Hij zal dit punt ter behandeling aan anderen overlaten.

2°. De heer van Foreest protesteert tegen 1789 en [illegible] andere grieven, die hij niet genoemd heeft. Hij vergeet, dat 1789 een gevolg is van de protestantsche beginselen, die toen de laatste konsequentiën hebben voortgebragt. Verder wijst de heer van Bosse op allerlei duistere algemeenheden, die geen bepaalden zin hebben, als konstitutionneele monarchie enz. Als men goedvond, die te verklaren, dan zou men bevinden dat de liberalen niet anders willen, en dat de volks-soevereiniteit, zooals die in 1789 en 1848 in Frankrijk in toepassing is gebragt, verfoeijen.

De anti-revolutionnaire partij matigt zich aan het monopolie van liefde en gehechtheid aan het Huis van Oranje. De spreker ziet daarin vergiftige en verraderlijke wapens, waarvan men zich steeds bedient, om de liberalen in verdenking te brengen. Wat zal nu het liberalismus doen? Moet het zijne beginselen telkens uitbazuinen onder den kreet: *Oranje boven!* Waartoe zou het dienen? Allerminst om hen te overtuigen, die zich van zoodanige politieke kwakzalverij, want anders kan hij het niet noemen, bedienen. Maar de reden van die herhaalde en luide betuiging van liefde en gehechtheid aan het Huis van Oranje, die niet minder huisvest bij de liberale partij, is alleen om nijd, haat en afgunst tegen de personen op te wekken. Zijn dan in 1830 de liberalen teruggebleven? Neen, de geschiedenis van het stamhuis is te naauw verbonden aan het liberalismus, dan dat die partij niet dezelfde gevoelens van liefde en gehechtheid jegens dat Huis zoude koesteren. Men vergete niet, dat de prinsen van Oranje de handhaverswaren der volksregten tegen een meineedige Vorst (meineedig is wat sterk, en 't zou den heer van Bosse moeijelijk vallen die qualifikatie door bewijzen goed te maken), en Willem I, de groote Zwijger, en Maurits werden te Madrid niet als anti-revolutionnairen beschouwd. In den achter-kleinzoon van den grooten Zwijger, Willem III, ziet men den liberalen man, die in Engeland de krachtige bevorderaar is geweest van de konstitutionnele beginselen, die daar ook het volk wist te verdedigen tegen geestelijk en wereldlijk despotismus en een handhaver was van godsdienstvrijheid (Ook dit laat te wenschen over. Aan geestelijk despotisme maakte Willem III geen einde; maar hij voerde het in.) De liberale historische herinneringen bewijzen sterk genoeg, dat het Huis van Oranje zijne getrouwste aanhangers heeft gevonden bij de liberalen, zonder dat deze noodig hadden overal met hunne gevoelens van trouw en liefde te koop te loopen.

3°. Wat de heer van F. over de oekonomie zegt, verbaast den heer van Bosse. Intusschen, de heer van B verbaast ons niet minder als hij beweert dat de heer van F. overal elders geestverwanten vindt in de klerikale partij. Natuurlijk als men in den vrijen handel en de vrije nijverheid een absoluut beginsel ziet, in de plaats van eene quæstie van konvenentie, voor verschillende toestenden verschillend. Intusschen is het waar, dat de heer van F. [illegible] moeten. Zulke beschuldiging kan slechts voortvloeijen uit eene verwarring van denkbeelden, als waaraan de heer van F. leidt.

Waarschijnlijk ziet de beschuldiging op een voorstel van wet, dat ook de roerende kapitalen tracht te belasten. Intusschen, zulk eene belasting is regtvaardig, en men zal er toe moeten komen. Waarom toch zouden alleen de kapitalen vrij blijven, als de grond en de nijverheid belast zijn?

4°. De konkluzie van den heer van Foreest is, om het ministerie onvoorwaardelijk te ondersteunen. In den zin van den heer van Foreest is zulks eene ongerijmdheid, omdat de minister van Financiën zich bezondigd heeft aan de verfoeijelijke theoriën, die de heer van Foreest veroordeelt; 2°. omdat het ministerie zegt boven de partijen te staan en niet anti-revolutionnair is. Nu heeft de heer van Foreest beweerd, dat er geen middelweg is tusschen de anti-revolutionnaire en liberale partij.

De heer Thorbecke komt vervolgens aan 't woord. Hij verklaart, dat de vragen in paragraaf 4 van het verslag niet van hem afkomstig zijn. Hij meent dat men de handelingen van het ministerie moet afwachten. Hij toch is geen vriend van programmataal. Wil het ministerie meer inlichtingen geven, zij zullen hem aangenaam zijn. Begeert het ministerie zijn geheim niet te verraden, hij zal daartoe geen dwangmiddel te baat nemen. Hij zal zich slechts eenige opmerkingen veroorloven.

1°. Het antwoord van de Regering was knorrig en als gegeven door de zoodanigen, die het met zich-zelven niet eens zijn. Hij gelooft niet dat men de Kamer bang heeft willen maken, die zoo menig ministerie overleefde. Hij wijst vervolgens op de antecedenten, om te doen zien dat het ministerie geene reden had, om zich te verwonderen over het voorloopig verslag. De onverwijlde sluiting van het vorige zitting-jaar gaf verlegenheid te kennen. Bij de opening van deze zitting konde de redevoering van den president en de beraadslaging der Kamer over het adres, geen bewijs geven van vertrouwen. Ook wat het ministerie zeide was niet geschikt om de ongerustheid weg te nemen; want het sprak van verzoenen zonder het middel aan te geven.

De spreker vergelijkt de aankomst van dit ministerie, bij de geschiedenis van het vorig kabinet. Beiden komen daarin overeen, dat zij in het leven kwamenen ter gelegenheid van ontruste gemoederen. Hij zegt ter gelegenheid, want hij gelooft niet, dat het tegenwoordig ministerie uit die beweging-zelve ontstaan is, vooral niet na hetgeen hij Zaturdag jl. gehoord heeft. De minister van Justitie, na eerst gezegd te hebben dat de eenige reden tot aftreding van het vorig ministerie gelegen was in het onderwijs, verklaarde jl. Zaturdag, dat het niet de eenige reden was, zonder daarbij te voegen, welke de andere redenen zijn. Een ander punt van overeenkomst is, dat beiden niet schijnen geroepen om een nieuw plan van regering te herscheppen.

Er zijn ook punten van onderscheid, het vorige ministerie trad op met eene forsche, het tegenwoordige met schroomvalligheid.

Het vorig ministerie scheen tot hoofdgedachte te hebben, om het beginsel van zijn ontstaan ter zijde te stellen en beoefende eene politiek *de circonstances*. Aan het tegenwoordige ministerie schrijft hij een meer gemoedelijke gedachte toe; maar het is een raadsel welke die gedachte is.

2°. De spreker gaat, na eenige verklaringe, voorkomende in de memorie van beantwoording, over tot hoofdstuk 1.

De Regering zegt: wij zullen geen haar breed van de Grondwet afwijken. Dat is de vraag niet, antwoordt de heer Thorbecke; de vraag is, hoe de Grondwet zal worden nageleefd, namenlijk als een *feit* of als een *levensbeginsel*.

De Regering wil overeenstemmen met de Kamer, maar het komt den heer Thorbecke voor, dat men de wetgevende magt eenigzins wil beperken. En over het algemeen genomen, vindt men daar algemeene beginselen, zonder een enkel woord van toepassing, Hij treedt, om dit aan te toonen, in eenige bijzonderheden, die wij, om niet al te [illegible] worden, niet allen kunnen mededeelen. [illegible] daarvan het volgende aan. Ten aanzien van de gedane vraag, of bij het gouvernement niet de neiging heerschte, om zekere kerkelijke kleur aan te nemen, of althans verlangens en wenschen, op kerkelijk terrein geuit, te bevredigen, vindt hij in de Memorie van Beantwoording geen bevredigende oplossing. Wat aangaat het vraagstuk van het onderwijs, zegt de Regering dat zij de opvoeding niet geheel van het onderwijs wil afscheiden; zij wil den christelijken geest niet wettelijk uit de school verbannen zien. Hij meent hierop te moeten doen opmerken, dat het vorige ministerie dit ook niet wilde en dat niemand het kan willen, die in eene christelijke maatschappij is opgevoed. Spreker herinnert daarbij aan de woorden, die de minister van Justitie den 25 Sept. jl. in de Kamer heeft geuit, »dat het niet de zaak der Regering is, om te zorgen voor de christelijke behoeften van het volk. Dat is geenszins de zaak des wetgevers, noch de zaak der Regering en haar pligt integendeel is, om dat geheel over te laten aan wien dat overgelaten moet worden." Die laatste woorden heeft spreker met genoegen vernomen, hetgeen hij naauwelijks behoeft te zeggen.

Na eene teregtwijzing aan den heer van Foreest over zijn beweeren, dat de anti revolutionnaire partij feiten eerbiedigt, komt de spreker terug op de quæstie van het onderwijs. De min. van Justitie heeft Zaturdag jl. gezegd, dat het ministerie niet gekomen is om al de droombeelden te vervullen, en dat het geen ministerie van de minderheid wil zijn. Het wil bezwaren tegen de gewetensvrijheid uit den weg ruimen. Spr. vraagt, of het ministerie reeds onderzocht en beslist heeft, dat hetgeen, waaraan men den naam van gewetensbezwaren geeft, dit zulks wel zijn en of die bezwaren kunnen worden opgeheven. Spr. wil de regten van niemand, van geen individu krenken, maar de vraag is, of er zoodanige regten in gevaar zijn en of de overheid eene taak op zich zal nemen, die, volgens de Grondwet, geen taak der Regering kan zijn.

Daarna komt hij terug tot de vraag. welke de gedachte van het ministerie is. Wat daaromtrent is medegedeeld, neemt hij aan, het zal hem niet nopen om zich ongerust of ontevreden te betoonen over de aankomst van dit ministerie. Hij stelt zich voor dat er bij dit ministerie eenheid van gedachte bestaat; hij zal zich niet veroorloven antecedenten op te halen of het aan eene analyse te onderwerpen. Hij neemt aan, dat alle ministers, ook al waren er sommigen tot de zondige holen van de liberalen afgeraakt in de eene gedachte, door den minister van Justitie blootgelegd, zijn wedergeboren. Hij beschouwt de

verschijning van het ministerie als eene natuurlijke ontwikkeling of als een ziekteverschijnsel. Is de anti-revolutionnaire gedachte een levensbeginsel, een levens-element der Regering, dan heeft zij regt hare plaats als Regering te vervullen, dan zal hij gerust de ontwikkeling daarvan afwachten. Men moet die proefneming niet ontzien, hij is daarvoor volstrekt niet beducht. Er is nog eene andere reden, waarom hij met bijzondere hoogachting dit ministerie ziet plaats nemen. Het kan [illegible] het streven zijn om in het bewind te zitten, [illegible] zich in den zonneschijn van vorstelijke gunst te warmen. Men zou zich welligt bedriegen [illegible] alleen eene verzoenende gedachte *en niets meer* tot regeren vereischt werd. Hij, voor zich, zou, zoo hij kon, het levensbeginsel van dit kabinet niet willen verkorten, maar het zelfs versterken door daaraan deel te doen nemen; bijv. den heer Groen uit Leyden en vooral den heer van Foreest. Vooral moet toch worden verlangd opregtheid en eerlijkheid van stelsel en van regeringsbeleid. Welke ook de uitkomst van de proef zij, zij kan leerzaam wezen en ter bevordering van het algemeen welzijn strekken.

3°. Ook spreekt de heer Thorbecke over de quæstie van Luxemburg. Hij toont aan, dat Luxemburg sommige punten der Grondwet, ter verandering voorgesteld, worden om den wille van den duitschen bond, en dat dezelfde punten ook in onze Grondwet voorkomen. Hij vraagt nu of die punten in onze Grondwet voor Limburg kunnen worden behouden, als zij voor Luxemburg moeten worden afgeschaft?

4°. Maakt hij eenige aanmerkingen op de redevoeringen van den heer Groen in verband met die van den heer v. Foreest. De heer Groen scheen zeer moedeloos. Had nu de heer van Foreest voor den heer Groen gesproken, dan had hij den heer Groen welligt in betere stemming gebragt, dewijl de heer van Foreest overtuigd is, dat, én het ministerie én de meerderheid van het volk en de meerderheid van de Kamer anti-revolutionnairen zijn. Verder komt de heer Thorbecke op tegen de manie van den heer Groen, om den naam des Konings in diskussie te brengen. De heer Thorbecke noemt dit een revolutionnair middel, vooral op de wijze waarop hij dit gedaan heeft.

Hij eindigt met de volgende belangrijke opmerking. Het lid uit Leyden heeft aan het slot van zijne rede gezegd, dat hij het betreurde geen meerdere overeenstemming bij dit ministerie te vinden. Het ministerie verwijderde zich van de anti-revolutionnaire partij en hield deze voor zwak en impopulair. Spr. vestigt er de aandacht op, dat dezelfde klagten door het bedoelde lid ook tegen het vorig ministerie in het midden gebragt werden. Nu verdient het wel overweging waaraan het is toe te schrijven, dat een ministerie, gesproten uit een anti-revolutionnair beginsel, naauwelijks aan het bewind gekomen, zich daarvan weder verwijdert. Het schijnt dus, dat er geen bijzondere kracht van regering in die partij gevonden wordt. Nog heeft dat lid gezegd, dat geen ministerie zich kan staande houden, als het tegen de anti-revolutionnaire partij gekeerd is. Derhalve zou de val van de beide vorige ministeriën aan die partij zijn toe te schrijven. Maar dan blijkt het, dat die partij hare maatregelen slecht gekozen heeft, want het eerste woord, dat men over het nieuwe ministerie hoort, is wederom een gevoel van teleurstelling. Als men de geschiedenis der laatste jaren van de eene zijde heeft gade geslagen, dan mag men ook van den anderen kant opmaken, wat uit dezelfde geschiedenis is gebleken; dan komt men daarbij tot die slotsom, dat de bedoelde partij wel kan afbreken, maar, wanneer het opbouwen wil ge te kort schiet.

Deze beide redevoeringen werden beantwoord door de ministers van Finantiën, Binnenlandsche en Buitenlandsche Zaken.

Die van Finantiën komt op tegen den heer Groen over het onderscheid dat hij maakt tusschen ministers. Hij verklaart dat nooit een ministerie meer homogeen is geweest dan dit.

Den heer Thorbecke verzekert hij, dat het antwoord der Regering op de aanmerkingen der Kamer, betrekkelijk hoofdstuk I, in den ministerraad is vastgesteld, dat het niet knorrig was, maar daar een waardigen toon trachtte te [illegible], daar intusschen geen deel heeft bereikt. Hij maakt verder eene aanmerking op een gezegde van den heer Thorbecke om de verhouding van het ministerie tot den Koning. Het blijkt daaruit, dat de minister het met den heer Thorbecke op dat punt vol maakt eens is.

Den heer van Bosse merkt hij op, dat er niet alleen grieven worden aangevoerd tegen de liberalen, maar ook tegen de konservatieve partij en de Regering. Zijne overtuiging is dat dit alles kan worden uit den weg geruimd, zoo men ze niet overdrijft. De minister voegt er aan toe te betreuren, dat de partij, die tegen de Regering is er zich op toelegt, om al wat zij doet in minachting te brengen. Hij meent te zien dat dit uitgaat van deze Kamer en overgenomen wordt in alle couranten. Maar dit is een blijkbare onwaarheid. De pers heeft het oorderwoord van de Kamer [illegible], zij behoeft en wil dat niet want zij is onafhankelijk. Komt misschien de minister tot die beschuldiging, omdat hij zich welligt herinnert dat [illegible] de berugte *Wientieode* uitspraak den ten gevolge van bekomene hooge orders.

Vervolgens gaat hij over tot de beantwoording van de financieele bedenkingen van den heer van Bosse. Zij [illegible] verklaart, dat hij geen voorstel zal doen, om de brandstoffen te ontlasten, dewijl zulks eene groote ongelegenheid zou zijn voor de belastingen der gemeenten, die er zeer door zouden bezwaard worden. Hij betreurt het overigens, dat men hem lastig valt over de verhooging der begrootingen, die hij gedeeltelijk heeft toe te schrijven aan de verbeterde bezoldiging der mindere beambten, die ze volstrekt behoeven, om te kunnen leven.

De minister van Binnenlandsche Zaken tracht eenige beschuldigingen, reeds meermalen besproken, te wederleggen. Dewijl hij zich bepaalde bij algemeene verklaring, zonder in eenige bijzonderheden te treden, stappen wij er over heen. Intusschen is het opmerkelijk de bekentenis, dat in een land als het onze, het besturen met eene partij zeer gevaarlijk is. Het is een waar woord, dat behartiging verdient, en voor oogen moet worden gehouden door ieder die aan het hoofd van het bestuur staat. Wij zijn geboren, zegt de minister, voor den strijd, voor vrijheid en onafhankelijkheid; daarin zijn alle partijen, voor zoover zij te goeder trouw handelen, het eens. Wij hebben onze onafhankelijkheid verkregen door de volharding van het Vorstenhuis, dat wij nog het voorregt hebben te bezitten. Liefde voor dat Huis is nationaal en de Koning is boven en buiten de partijen gesteld. De leus moet zijn: het nationale te bewaren en te weren wat vreemd is aan ons volkskarakter. De vraag is nu slechts, wat vreemd is en wat niet?

De minister bespreekt vervolgens het godsdienstig karakter met betrekking tot het onderwijs. Hij zegt er van, dat het godsdienstig karakter der natie bewaard, dat de christelijke zin gehandhaafd moet worden. Het onderwijs moet christelijk zijn. De opvoeding is eene zaak der ouders, maar daarom is ook, naast de staatszorg, de vrijheid tot het geven van bijzonder onderwijs door de Grondwet verzekerd. Het onderwijs moet ingerigt worden naar de behoeften van het volk in het algemeen, en het algemeen verlangen des volks is: de gemengde *christelijke* school. Over de mate van het christelijk element moet de Staat geen uitspraak doen; maar er moet gezorgd worden dat met de wet in de hand niet geweerd kan worden, wat het algemeen verlangt. Er was bezorgdheid dat het christelijke van de openbare school zou geweerd worden. Die bezorgdheid bestond niet enkel bij de petitionarissen, maar ook bij vele anderen, die echter uit vrees voor eene gesplitste school terugbleven en ook om die partij niet te versterken of den schijn aan te nemen, dat zij het met den bondgenoot eens waren. Mogt er een tijd komen, dat men aan het algemeen christelijke niet genoeg heeft, dan eerst zal men tot de gesplitste school kunnen komen. Daaruit volgt, dat het ministerie niet geroepen was om aan den wensch der petitionarissen te voldoen, doch wel om hunne bezorgdheid weg te nemen. De vraag is nu, of dit gelukken zal? Aan alle redelijke eischen zal voldaan worden; doch zeker niet aan alle [illegible] middelen zijn die men zal aanwenden [illegible] dat hij zich door niets zal laten brengen op het veld der diskussie over die middelen welke alleen beoordeeld kunnen worden in verband met de geheele regeling van het onderwijs.

Hij eindigt met een herhaalden ongepasten uitval tegen den heer Dommer van Poldersveldt, die den schijn heeft van fier te zijn, en slechts onbetamelijk is. De minister slaat een stouten toon, omdat hij weet, dat de Kamer de begrooting niet verwerpen zal, om redenen daar buiten gelegen.

Aan het slot der zitting heeft de minister van Buitenl. Zaken geantwoord op de vraag van den heer Thorbecke, betrekkelijk Luxemburg. Hij verzekert, dat de duitsche bond niet van ons land om Limburg zal eischen, wat hij van Luxemburg vordert.

Op verzoek van de minister van Justitie, die breedvoerig verlangde te antwoorden, wordt, om het ver verstreken uur, de zitting tot heden verdaagd.

In ons Nommer van Dingsdag van de voorledene week komt een schrijven voor uit de *Kerkelijke Courant*, in zake van de *protestantsche Unie*. Dat schrijven is onderteekend door D. Koorders. Wij vroegen in 't voorbijgaande, of D. Koorders de April-beweger was of de auteur van de geschiedenis dier ongelukkige beweging? een onzer vrienden merkt ons op, dat D. Koorders de Aprilbeweger is. De verdienstelijke schrijver van de geschiedenis der Aprilbeweging is J. H. Koorders.

De Regenten van het Roomsch-Catholijk Oude Armen Kantoor rigten aan de Roomsch-Katholieken van Amsterdam het volgende schrijven:

»*Waarde Geloofsgenooten!*

»Sinds het jaar 1845 hebben Regenten van het Roomsch-Catholijk Oude Armen-Kantoor zich onthouden, bij eenig bijzonder schrijven een bepaald beroep te doen op de bekende liefdadigheid hunner geloofsgenooten [illegible] het hunne overtuiging is, dat er niets [illegible] voorzigtigheid en bescheidenheid, vooral in de tegenwoordige tijden, nu men zoo bij herhaling offers inzamelt, geldelijke bijdragen mogen worden gevraagd. — Thans echter nu de veranderde en ingevoerde Armen-Wetgeving, zoodanig wordt uitgelegd en toegepast, dat onze armen in het vervolg van de turfbedeeling, voor welke eene som van omstreeks 20 duizend Gulden wordt vereischt, zullen worden verstoken, zouden zij vermeenen te kort te doen aan hunne verpligtingen, zoo zij de Catholieken niet aanspoorden, om aan de armen te verschaffen, wat hun vroeger door eene andere inrigting werd toebedeeld.

»Het Roomsch Catholijk Oude Armen-Kantoor verzorgt alle armen en gebrekkigen, die na gedaan onderzoek ondersteuning verdienen volgens de bestaande Reglementen: geeft aan elk gehuwde ingeschrevene vrouw, bij de geboorte van elk kind, op vertoon van kerkelijk doopbewijs, ƒ3 als kraamgeld; keert aan de Eerw. Heeren Pastoors voor elk kind der bedeelden, voor kleeding bij de eerste H. Communie ƒ5 uit voorziet alle zieken, die bedeeld en in het Gasthuis opgenomen worden van de noodige verschoning en vervoert [illegible] kosteloos naar de plaats hunner verpleging, bovendien strekt zich de zorg nog uit tot vele schamele armen uit de deftige burgerklasse bij hunne Richtvaders en Regenten alleen bekend, die door ongunst der tijden tot behoeften vervallen zijn.

»Na deze eenvoudige opsomming van al hetgeen door het Roomsch-Catholijk Oude Armen-Kantoor wordt verrigt, zal het niemand bevreemden, indien wij verklaren, dat het ons onmogelijk is, zonder krachtigen bijstand, nieuwe lasten op onze schouderen te nemen, en zulks te minder, wijl bij de toeneming van het getal der door ons bedeelden, het bedrag der Collecten in de Kerken en aan de huizen van jaar tot jaar minder wordt. Om dit te bewijzen behoeven wij slechts te vermelden, dat in 1835 het getal der bedeelden 5880 zielen bedroeg, terwijl bij de gehoudene inschrijving in [illegible] 1855 dit getal tot 8371 zielen is geklommen, en dat de Collecten, die in 1835 ƒ26,752,93½ opbragten, in het verloopen jaar slechts ƒ13,336,15 hebben opgeleverd, welke sommen nog verminderd moeten worden met het niet onbelangrijk bedrag van ƒ6,400, volgens overeenkomst jaarlijks uit te keeren aan de R. C. Weeshuizen.

»Werden wij reeds vroeger door de veranderde Armen-Wetgeving getroffen, zoodat, wilden wij onze armen niet zonder geneeskundige hulp laten, wij genoodzaakt werden tot het geven eener niet onaanzienlijke bijdrage aan de stad voor de verpleging en opname onzer armen in de beide Gasthuizen, niet minder was zulks het geval bij het in werking treden van het raadsbesluit van den Gemeenteraad der stad van den [illegible]

»Ten gevolge der uitlegging van de Armen-Wet door vermeld raadsbesluit gegeven, zijn de turfbedeelingen, die sinds onheugelijke jaren door het Huiszittenhuis geschieden, voor armen, die van eenig kerkelijk genootschap ondersteuning bekomen, of kunnen verkrijgen, opgeheven, niettegenstaande wij alle onder ons bereik zijnde middelen hebben aangewend, om dit ontheffen [illegible] te wenden.

»Wij achten het onnoodig [illegible] onze armen zit, te schilderen, uw gevoel zal u genoegzaam zeggen, wat zij, reeds nu karig van mondbehoeften voorzien, te lijden zullen hebben, zoo hen nog brandstof zal ontbreken, om de verkleumde ledematen te verwarmen, wanneer de scherpe wind in het barre jaargetijde door de reten hunner schamele woning zal dringen.

»Bij de klaarblijkelijke onmogelijkheid om uit onze inkomsten middelen te vinden ter leeniging dier ramp, en om alles wat in ons vermogen is aan te wenden, ten einde onze armen de brandstof, [illegible] van elders verkregen, te verschaffen, behoeven wij uwe ondersteuning, en nemen wij de vrijheid, nadat [illegible] wijze van handelen de goedkeuring en medewerking van Zijne Hoogwaardigheid den Bisschop Haarlem, blijkens in de Kerken Zondag 16den dezer maand gedane afkondigingen, erlangd heeft, U een Inschrijving-Biljet ter invulling toe te zenden. Mogt soms iemand onbekend wenschen te blijven, in het portaal van het Roomsch-Catholijk Oude Armen-Kantoor, in te gaan op de Keizersgracht, is eene bus geplaatst om uwe giften te ontvangen (1), ook aan onze woningen zijn wij tot het in ontvangst nemen van uwe offers bereid.

»Wij achten het onnoodig hier [illegible] aansporing tot deelneming te moeten b[illegible] de Roomsch-Catholijke Ingezetenen van Amsterdam [illegible] liefdadigheid alom bekend is, zullen onze [illegible] naar vermogen ondersteunen, het te [illegible] ontstane behoefte voor de R. C. armen [illegible] uwe harten tot weldoen stemmen.

»*Regenten van het R. C. O. Armen-kantoor.*

C. A. HEKMAN.
JAN BROUWER ANCHER.
J. E. BONNIKE.
L. J. HERCKENRATH.
J. E. SLAGHEK.
J. JAGER.

»Amsterdam, 21 November 1856.

(1) Ter vermelde plaats zal de toegang tot de bus open zijn van Maandag den 24sten tot en met Zondag den 30sten November, van des morgens 9 tot des namiddags 4 ure.

Naar men verneemt is de heer Dully te Almelo, konsessionaris der spoorwegen in deze noordelijke provinciën, door een zijner deelgenooten geregtelijk gedagvaard tot het geven der noodige inlichtingen omtrent den stand van zaken dezer spoorwegen. Het is voorzeker te betreuren, dat zich nu reeds oneenigheden onder de deelhebbers der koncessie openbaren, daar dit niet anders dan nadeelig op deze voor Nederland zoo belangrijke onderneming kan werken.

Men schrijft uit Luxemburg:

»Men is hier na de sluiting der Kamer in groote spanning ten aanzien van hetgeen het goevernement thans doen zal.

»Er zijn geene andere middelen overig, dan eene ontbinding der Kamer of een *coup d'état.*

»Aan dit laatste gelooft niemand. Men houdt het voor onmogelijk, dat onze, met plegtigen eede bezworen Grondwet, op onwettige wijze ter zijde gesteld kan worden.

»Er blijft dus niets overig dan eene ontbinding; maar dan is het zeker, dat de liberale partij versterkt terugkomt.

»Wordt tot de ontbinding besloten, dan zal dit spoedig moeten geschieden, dewijl dit jaar ten einde loopt en de budgetten nog bediskussieerd moeten worden, zonder welke wettig geene belastingen kunnen geheven worden; want art. 104 onzer konstitutie luidt: »de belastingen ten »behoeve van den Staat worden jaarlijks in overweging »genomen. De wetten, waarbij zij zijn toegestaan, hebben »slechts voor één jaar kracht, als zij niet hernieuwd zijn."

(*N. R. Ct.*)

Z. M. heeft jhr. mr. W. G. van de Poll jr. vergunning verleend tot het aannemen en dragen van het Leopolds-orde, hem door den Koning der Belgen geschonken; voorts benoemd: tot regters in de arr. regtb. te Amsterdam mr. S. Wildschut en mr. L. A. A. van Wensen, en tot plaatsverv. kantonr. te Amersfoort mr. J. W. A. Schneiders Greyffenswerth, alsmede mr. C. W. A. baron van Haersolte van den Doorn, gewezen regter in de arr. regtb. te Zwolle, pensioen verleend ten bedrage van *f* 1066.

H. M. de koningin, vergezeld door Hd. jongsten zoon Z. K. H. prins Alexander der Nederlanden, is eergisteren middag ten 4½ ure, in welstand van hare buitenlandsche reis in de rezidendie teruggekeerd. Z. K. H. prins van Oranje verwelkomde H. M. in de vestibule van het paleis.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Maandag 22 November.

[illegible] zitting zijn ingekomen: een wets-ontwerp tot wijziging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor 1855; een wets-ontwerp tot aanmoediging van den invoer van granen en andere levensbehoeften; een wets-ontwerp tot onteigening van perceelen voor den aanleg van een kanaal door Zuidbeveland; eene missive van den minister van Justitie ten geleide van eene nadere nota van wijziging van hoofdstuk IV der Staatsbegrooting voor 1857.

De algemeene beraadslagingen over de begrootingswetten voor 1857 zijn heden voortgezet. Nadat het woord was gevoerd door de heeren: van Bosse, Thorbecke en de ministers van Finantiën, van Binnenlandsche Zaken, van Buitenlandsche Zaken en van Justitie, heeft de Kamer zich met 48 tegen 12 stemmen vereenigd met eene motie van den heer van Hoëvell, om de behandeling op morgen voort te zetten.

Ten slotte heeft de Kommissie voor de Verzoekschriften rapport uitgebragt op sommige in hare handen gestelde adressen.

'sGRAVENHAGE, 23 Nov. Men verneemt dat het hoofdbestuur tot oprigting van een metalen standbeeld ter eere van Lourens Janszoon Coster het groot pleistermodel, dat het heeft, ten geschenke heeft gegeven aan de fabriekanten, de heeren L. J. Enthoven en Co. alhier, onder bijvoeging van eenen zeer vleijenden brief, waarbij het bestuur de verklaring aflegt, dat het zich verheugt aldus een blijk te kunnen geven van zijne erkentelijkheid voor de wijze, waarop gezegde fabriekanten hebben medegewerkt, om een voor den uitvinder der boekdrukkunst waardig standbeeld te doen oprigten.

GOUDA, 23 Nov. Door eene doorbraak in de Gouwe tusschen Gouda en Goudsluis, zijn op beide plaatsen de waterkeeringen gesloten, waardoor de vaart langs Gouda voor drie dagen gestremd blijft. De handel van deze stad zal zich gedurende dezen tijd nog al belemmerd zien. Het is te bejammeren, dat de dijkjes aan een zoo druk te passeeren vaarwater zoo smal zijn, dat zij aan deze overigens zeer stille vaart, geen genoegzamen weerstand bieden kunnen.

VELSEN, 22 Nov. De aanvoer van vee was, voor eene laatste markt, zeer groot. Met levendigen handel heeft men, tot verhoogde prijzen, veel afgezet. Het vette vee bleef traag.

GORINCHEM, 20 Nov. Naar wij vernemen is bij de hooge Regering koncessie aangevraagd voor eene stoombootdienst tusschen deze stad en 's Bosch.

ALKMAAR, 23 Nov. Ter kaasmarkt van 21 dezer waren aangevoerd 445 stapels kaas, wegende te zamen 99726 Ned. ℔. De prijs was: kleine *f* 29, kommissie *f* 28.75, middelb. *f* 30.50 per 50 Ned. ℔.

HEUSDEN, 23 Nov. Gisteren vertrok van hier eene kommissie uit den gemeenteraad van deze plaats naar 's Hage, vergezeld van een deelhebber der onderneming van de heusdensche stoomboot, ten einde bij den minister van Binnenlandsche Zaken aan te dringen op de verbreeding en verdieping van het zoogenaamde Heusdensche gat, loopende van af de Maas naar de haven te Heusden, hetwelk uitsluitend voor de vaart op Heusden bestemd is. Naardien de stad Heusden in der tijd verklaard is te zijn eene vesting van den 2en rang, gelooft men vrij algemeen dat de bemoeijingen van den gemeenteraad, ten einde gemelde vaart te zien verbeteren, niet zonder gevolg zullen blijven. Intusschen is het voor het algemeen van het grootste belang, dat gemelde vaart, welke overigens een zeer gebrekkig vaarwater is, worde verbeterd.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 23 Nov. Het eenige staatkundig nieuws van den dag is, dat naar aanleiding der berigten uit Konstantinopel, meldende dat Aali-Pacha zitting heeft genomen in het kabinet van Redschid, een strijd in de bladen is begonnen of deze Aali al dan niet dezelfde is die vóór Redschid-Pacha aan het hoofd der Regering stond. De geheele quæstie is mogelijk door één letter op te lossen, daar er een Aali-Pacha en een Ali-Pacha bestaat. De volgende boot zal waarschijnlijk wel tijdingen medebrengen, waaruit blijkt of de pacha met één of wel die met twee *a's* de nieuwe minister is.

— Uit berigten uit de turksche hoofdstad van 14 Nov. met de *Hydaspis* medegebragt, blijkt dat in Pera een brand gewoed heeft, waardoor 600 huizen in de asch gelegd zijn.

Te Adrianopel heeft den 15den mede een hevige brand gewoed.

De behandeling der grensscheiding in Azië is tot in Mei e. k. uitgesteld.

— De berigten en bladen uit Spanje logenstraffen het gerucht van een fuzie tusschen de beide takken der spaansche koninklijke familie. Er zijn echter vele personen, die aan dat plan blijven geloof slaan; volgens hen is de tegenspraak daardoor te verklaren, dat de ministers er belang bij hebben, het bestaan van voornemens te ontkennen, welke men buiten hen om zoekt te verwezenlijken.

ENGELAND.

LONDEN, [illegible] Nov. [illegible] het bestaan eener cirkulaire van prins Gortchakoff, betreffende de moeijelijkheden, welke de uitvoering van het traktaat van Parijs oplevert. Volgens die cirkulaire zou de russische Regering in de meest gematigde bewoordingen verklaren, dat zij afstand doet van elke aanspraak op het Slangen-eiland, doch wenscht daarentegen dat het kongres van Parijs kennis van hare aanmerkingen ten opzigte van Bolgrad zal nemen. De *Times* ontkent het bestaan van die cirkulaire en beweert dat Rusland, niettegenstaande een zeer drukke notawisseling tusschen de verschillende mogendheden, zijn besluit nog niet heeft kenbaar gemaakt over de quæstien, die nog hangende zijn. Andere bladen daarentegen, waaronder de *Globe*, nemen het bestaan der cirkulaire aan en, de opgegeven inhoud wordt door sommigen met de waarheid overeenkomstig, door anderen als slechts gedeeltelijk juist opgegeven. Volgens de veronderstelling der laatsten zou Rusland zich alleen over de quæstie van Bolgrad geuit hebben. De gevoelens op dit punt loopen dus uiteen.

Dan afgescheiden van de vraag of de cirkulaire al of niet bestaat, schijnt het boven allen twijfel verheven dat de bedoelingen, welke men zegt daarin vervat te zijn, geheel en al die van Rusland zijn.

— De *Press* houdt het er voor, dat niettegenstaande de uitvallen der ministeriëele bladen, het vredeskongres weldra zitting zal nemen.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 22 Nov. De Keizer heeft een groot aantal ambtenaren uit zijn geheim kabinet op zijne reis naar Italië medegenomen. Men wil te Turin weten, dat de Keizer den Koning van Sardinië heeft laten polsen, of hij geneigd is tot het houden eener bijeenkomst, ter vereffening der tusschen de beide hoven bestaande geschillen.

BERLIJN, 23 Nov. De mecklenburgsche landdag heeft geweigerd tot het tolverbond toe te treden. — Volgens de *Pr. Cour.* heeft het handels-traktaat tusschen Rusland en Napels tot stand gekomen, alleen tot onderwerp zekere scheepvaart-wetten.

— Een telegr. berigt uit Bern meldt, dat de bondsraad geweigerd heeft toe te geven aan het verlangen van Pruissen, om de gevangenen van Neufchâtel vooraf onvoorwaardelijk vrij te laten; hij heeft zich bereid verklaard om te onderhandelen en verwacht van wege de bondsvergadering zoodanige openingen, op eene wijze als waarop hij als nabuur meent aanspraak te kunnen maken. Het regt moet zijn vrijen loop hebben. Er is bevel gegeven tot het uitrusten van troepen.

— Men schrijft uit St.-Petersburg van den 5n November, dat er groote drukte heerscht tusschen de verschillende gezanten en het ministerie van Buitenlandsche Zaken. De engelsche gezant vooral zou van zijn regering belangrijke depêches hebben ontvangen. Evenwel geeft men in St. Petersburg, niettegenstaande de geschillen, de hoop op een vredelievende oplossing niet op.

STADSNIEUWS.

In de 231ste Staats-Loterij zijn in de 1e Klasse bij de 1e trekking prijzen van *f* 1000 of daarboven te beurt gevallen aan Nº 18109 *f* 5000, Nº 12984 *f* 2000, Nº 7873 en 1060 ieder *f* 1500, Nº 9159, 10792 en 1505 ieder *f* 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 25 November.

GETROUWD (20 Nov.): M. Kingma Jz met A. C. J. Bruninghausen.

OVERLEDEN (20 Nov.): A. H. G. Visser, [illegible] j. — C. I. M. de Vrugt, 6 j.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		22 NOV. 4½ u. gebl.	23 NOV. 4½ u. gebl.		
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	63	62⅞	à 63	
Dito Dito	3	—	75	75 1/16	
Dito Dito	4	94½	94	94 1/16	
O. I. Leening 1844	4	98 1/16			
Amortisatie	3½				
Handel-Maatschappij	4½		135		
Aand. Arnh. Spoorweg	4½		100		
Dito Hollandsche dito					
Obligatiën	4½	94¼			
Maatschappij van Weld.	4				
Aand. Ned. Bank.			158		
België, Certifikaten	2½				
Dito *Rotschild*	2½	50¼			
Frankrijk, Obligatiën					
Spanje, Onbep. Stukken	1¼	23	22 1/16	23	
Nieuwe	3		40⅞		
Binnenlandsche	3	36⅞	36⅞	36 1/16	
Cert. Coup. Sp. Com.		5½	5⅞		
Amortisable Schuld					
Portugal, te Londen	3	44	44	44⅛	44
Dito Uitgestelde					
Rusl., bij *Hope en Co*	5	103⅞	103	103⅞	103⅞
Dito Aº. 1828—1829	5	102⅞	102¼	102⅞	
Negot. 1831 en 1833	5	92⅝			
Nieuwe Engelsche	4½	92¼	92⅝	92¾	
Negot. 1840	4	83⅞	83⅞		
Dito *Stieglitz*	4	83	82⅞		
Dito Nieuwe					
Certifikaten te Hamburg	5	93¼			
Inschr. op 't Grootboek	6				
Dito Certifikaten	6	62⅞			
Polen, Obligatiën	4	78⅞			
Aandeelen 1835		152⅞	152¼		
Oostenrijk, Metalliek	5	73 1/16	73	73⅞	73 1/16
Dito Nationale	5	75	74 1/16	75¼	75 1/16
Dito 1847	5	73	73		
Dito 1851 en 1852	2½	38¼	38¼	38 1/16	
Dito Nieuwe	2½	38¼	38	38⅞	
Dito 1854	5	82 1/16	82⅞	82⅞	82⅞
Weener Bank		79			
Dito					
Aand. met Loting fl. 250					
Nieuwe dito 1854					
Pruiss. Aand. 1854	3½				
Amerika, Bank-Aktien Cert.					
Dito Orig.					
Napels, Cert. bij *L.* en *B.*	5				
Sardinië, te Londen	5				
Denemarken, dito	5				
Louisiana, te Londen	5				
Brazilië	5				
Dito 1843	5				
Mexico, te Londen à 100	3	20 1/16	20¼	20 1/16	20¼
Dito Onbepaalde	3	20⅞	20⅞	20⅞	
Peru	4½				
Grenada, dito à 100	3	20¼	20¼	20¼	
Dito Uitgestelde					
Ecuador			14⅞		
Venezuela, te Londen	4½	34	33⅞		
Dito Uitgestelde			[illegible]		
Grieken, Bt. à 100					

N. 5 pc. Stieglitz 94⅞; O. 92⅞; Gren. onb. 20 1/16; Ecuador onb. 13⅞; Venezuela onb. 33⅞.

De markt verkeerde over het algemeen in eene flaauwere stemming.

Koers van het Geld: Beleening 5 pCt., Prolongatie 5½ pCt., Diskonto 5 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 55	Livorno	2/m.	*f* 39
	zigt	55⅞	Napels		83⅞
Bordeaux	2 m.	54⅞	Petersburg		1.82½
Madrid	zigt	55	Weenen	6/m.	29½
Cadix	3/m.	234	Augsburg		99
Sevilla		233	Frankfort		99⅞
			Hamburg		34⅞
Bilbao		233		zigt	35⅞
Lissabon		40	Londen	2/m.	11.52½
Porto		40		zigt	11.67½
Genua	2/m.	45	Rotterdam		

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 24 Nov. Belg. leen. 2½ pc. 54⅞, Obligatiën 3 pc. 71¼; id. 4½ pc. 96⅛, Spanje 1—3 pc. 22⅛, Binnenl. 3 pc. 37⅞, Romeinen 5 pc. 85; Oostenrijk Met. 5 pc. 77½; id. Nat. 5 pc. 78½.

PARIJS, 24 Nov. Fransche 4½ pc. 91.50; 3 pc. 67.90; 1½ pc. Spanje 23⅝, 3 pc. id. 38, 5 pc. Met. —; Rom. Leen. —.

MADRID, 22 Nov. 3 pc. Schuld 39.75, id. 1 pc 24.75.

LONDEN, 24 Nov. Cons. 94⅜; Spanje buit. 3 pc. 41¾; id. 1½ pc. 23⅝; Rusl 5 pc 106; id. 4½ pc. 95½; Holl. 4 pc 96; id. 2½ pc. 65¼; Sard 5 pc. 91; Braz. 101; Peru 4½ pc. 77; Gren. uitg 7; id. werk. 22½; Mexiko 3 pc. 22¼; Portugal 4 pc 45; Ecuador 14½; Venezuela 36; Wissel op Amst. —.—; Hamburg —.—.

WEENEN, 24 Nov. Met. 5 pc. 81; id. 4½ pc. 70½; Bank-Aktiën 1064; Credit Anst. 322; Wissel op Londen 10.18; Amst. —; Parijs —; Goud —; Zilver 8¼.

BERLIJN, 24 Nov. 3½ pc. Pr. Staatschuld —; 4½ pc. Rusland —; id. 5 pc. 104½.

HAMBURG, 24 Nov. Spanje 1¼ pc. 34⅜; id. 3 pc. 21⅝; Rusl. 5 pc 99½; 4½ pc. 89½; 3 pc. Mexikanen 11; Noord-Duits. bank 99⅝; Wissel op Londen 3/m. —.—; id. kort —.—; Amst. —.—.

FRANKFORT, 24 Nov. 5 pc. Met. 76⅜; 1¼ pc. Spanje binnenl. 23¼; id. 3 pc. 37 7/16; Wissel op Londen 3/m. 117⅜; Parijs 93¼; Weenen 112½; Amsterdam —.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek . .	f 27,90	a —	Pruissische . .	f 34¼	a —
Napelsche . . .	—,—	,, —	Spaansche . .	—,—	,, —
Div. in £St. .	11,60	,, —	Hamb. Russ. .	36½	,, —
Eng. Russen .	11,60	,, —	Russ. in Z. R.	36⅝	,, —
Fransche . . .	55⅛	,, —	Pools. in ,,	36¼	,, —
Belgische . . .	55⅝	,, —	,, ,, Fl.	27¼	,, —

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à f 10 per Stuk	f 9,65	à 9,75
Oude Gerande Dukaten	» 5,55	» 5,65
Wigtige Souvereinen	» 11,65	» 11,75
» Pistolen	» 9,55	» 9,65
Stukken van 20 Francs	» 9,27½	» 9,37½

Baren Goud en Specien à f 1442,60 per Ned. ℔ fijn 10¼ a 10¾ pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters . . . . per Stuk	f 2,55	à 2,60
Stukken van 5 Francs	» 2,33	» 2,36
Brabandsche Kroonen	» 2,65	» 2,70
Fransche	» 2,70	» 2,75
Pruissische Daalders	» 1,73	» 1,76
Zilver 1000 à 980 . . . . f	—,—	» —,—
» 900 » 700	» 104,20	» 104,70

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 24 November.

Prijzen der Ruwe SUIKEREN. Surinaamsch f 32 a 39. — Kisten. Brazielsch wit f 43 a 48, dito geel f 39 a 42, dito bruin f 38 a 38, Havana wit f 48 a 53, dito geel f 40 a f 47, dito bruin f 34 a 39. — Kanassers, Kranjangs en Kisten Wit f 44 a 50, Grijs f 42 a 43, Geel f 40 a 41 bruin f 34 a f 39. — Zakken en Matten. Manilla blond f 40 43, dito bruin f 33 a 39.

GRAANMARKT.

Tarwe flaauw met weinig handel: 129 ℔ nb. Pools. f 470; 127 ℔ j. dito f 450; 126 ℔ dito f 420; 123 ℔ dito f 405; 128 ℔ n. Rijn f 375; 124 ℔ o. dito f 380; 127 ℔ n. Bovenl. f 370; 135/2 ℔ dito f 375.

Gedr. Rogge ca. vorige prijzen, ongedroogde lager afgegaan: 119, 120 ℔ Arch. f 233, 236; 117, 118 ℔ Peterburg f 222, 225; 117, 119 ℔ Holst. f 210, 216; 142, 146, 148/2 ℔ n: Inl. f 230, 242, 250.

Garst zonder handel.

Haver slap: 80 ℔ fijne f 120.

Boekweit in een doen: 118 ℔ Amersf. Nijkerker Gooische en Gordijker 244.

Op 9 vaten Olie in Nov. 67 L. Lijnzaad flaeuwer: 105/6 ℔ Dantzig f 275. Raapolie op 6/w. f 56¼; Vliegend f 54; 1° Mei ek. f 48, 7½, Dec. f 53½, ¾. Lyn lie op 6/w. f 47¼; Vliegend f 46, 5, Dec. f 45½. ¼. Hennepolie op 6/w. f 50¼; Vliegend f 49.

ANTWERPEN, 24 Nov. *Granen* Roode Amer. Tarwe voor Export met 17½ voor 2000 hect. betaald.

Rijst gesouteneerd. Men heeft gedaan 2500 bn. Aracan ex *Lucetta* en 3000 bn. Paddy ex *Fippo Sarb*. Van gepeld gingen ca. 2000 bn. af.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 22 Nov. Sandberg, Bellatrix, Batavia. — 23 Nov. Mellink, Waalstroom, Batavia. - De Jong, Zuiderzee, Havana.
HELVOET, 22 Nov. Redman, Philomela, Soerabaya.

PRIJZEN DER PERCEELEN,

Geveild op Maandag 24 November, in het O. Z. Heeren Logement.

1. Huis en Erve, Heerengracht, SS 244; f 9800, f 40, Opgehouden. — 2. Dito, Kalverstraat, E 67; f 6060, f 150, A. Jong. — 3. Pakhuis en Erve, Rokin, A 392; f 7950, f 50, Opgehouden. — 4. Huis, Kerkstraat bij de Weesperstraat; f 3000, f 10, Dito.

Advertentiën.

(2727) Heden werd ons een *ZOON* geboren.

J. W. CRAMER;
M. C. C. CRAMER,
WANSINK.

AMSTERDAM,
23 November 1856.

(2726) Den 13 November overleed te *Maasland*, in den ouderdom van circa 85 jaren, de Heer WILLEM RENCKENS. Die den waardigen man en zijn naauwe betrekking tot mij gekend hebben, zullen beseffen, hoe de tijding van zijn overlijden mij smartte. Ik troost mij met de hoop, dat hij het loon voor zijn opregt godsdienstigen wandel reeds van God zal hebben ontvangen.

J. S KORFF, R. K. Pr.

SEMINARIE HAGEVELD, 25 November 1856.

Door omstandigheden is deze niet eerder geplaatst.

(2724) Voor een **R. K. Kostschoolhouder** of **Onderwijzer**, die zich in Breda wenscht te vestigen, biedt zich hiertoe de gunstige gelegenheid aan tot **overname** van een **HUIS**, waarin sedert onheugelijke jaren en nog heden dit vak met den besten uitslag wordt uitgeoefend. Nadere inlichtingen met *franco* brieven onder letter S., bij den Boekhandelaar J. J. VAN TURNHOUT te Breda.

(2725) Eene fatsoenlijke **Jufvrouw**, R. C. Godsdienst, oud 26 jaren, van een gezond en opgeruimd gestel, wenschte gaarne met 1°. Mei aanstaande geplaatst te worden als **Jufvrouw van Gezelschap** en tevens tot Adsistentie en Toezigt in de Huishouding. Adres met *franco* brieven onder La. D, bij den Boek- en Papierhandelaar J. EYKEL te Utrecht.

De Pillen van Holloway bezitten eene verbazende kracht ter herstelling van eene *algemeene verzwakking*. Afschrift van eenen brief van JOHANNES ADRIANUS VAN DER WERF, te *Samarang*, aan den Professor Holloway. »Mijnheer! Sedert een aantal jaren leed ik aan eene trapsgewijs toenemende verzwakking, en was nabij om te bezwijken; ook verklaarden mijne geneesheeren dat er geene hoop op herstel was; tot ik eindelijk besloot uwe pillen te beproeven, en na dezelve vijf weken gebruikt te hebben, begon mijn toestand zeer te verbeteren; voorts na verloop van twee maanden was ik geheel hersteld.

(get.) J. A. VAN DER WERF.

Door het vermeerderd [illegible] f 3.00, f 6.75, f 13.50, f 20.50.

Potjes Zalf à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 7.05, f 13.85, f 22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij L. J. GROOTENDORST, dépôthouder te *Utrecht*, G. VERHAART, dépôthouder te *Prinsland* en bij J. STRAATMAN, hoofd-dépôthouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement*. (2592)

Bij Gebrs VERHOEVEN, Boekhandelaren te 's Bosch, zijn nog enkele exemplaren voorhanden van de volgende hoogstbelangrijke en meest allen zeldzame werken:

L. DU MESNIL. **Doctrina et disciplina Ecclesiae.** 4 vol. in folio. *Venetiis* 1752 . . . f 22.50
Eén ingebonden exemplaar van hetzelfde werk » 25.00

FRANCISCI LUCA, *Brugensis*, **Commentarius** in sacro-Sancta quatuor Jesu Christi Evangelia, ut et reliqua majorem ad S. Scripturae lucem opuscula omnia. 3 tomi in-folio. *Antverpiae* 1712. Ingebonden exemplaar . . . . f 19.00

FRANCISCI SYLVII **Commentarii** in S. Thomae Aquinatis libros. 4 tomi in folio. *Antverpiae* 1667. Ingebonden exemplaar . . . . f 19.00

J. H. A. DE GRAVESON. **Tractatus** de vita, Mysteriis et Annis Jesu Christi, 2 vol. — Historia Ecclesiastica variis colloquiis digesta, 9 vol. — Epistolae ad amicum scriptae Theologico-Historico-Polemicae, 3 vol. — Trias dissertationes, 1 vol. — Historia Ecclesiastica Veteris Testamenti adnot. illust. J. D. MANSI, 3 vol. — Zamen 18 vol. in-4. *Bassani* 1761—1791. f 18.00

PALMA. **Praelectiones historiae Ecclesiasticae** ad usum Collegii S. Congreg. de Propaganda Fide en Semin. Rom. 8 vol. in-8 *Romae* . . . f 22.00

ANT. SANDINI **Historia** Familiae sacrae, 1 vol. — Historia Apostolica, 1 vol. — Vitae Pontificum Romanorum, 2 vol. — Disputationes historicae ad Vitas Pontificum Romanorum, 1 vol. — Zamen 5 vol p. in-8 *Venetiis* 1768 . . . . f 7.
Ingebonden in 5 halve banden. . . » 9.

SYLVAGII **Antiquitatum** Christianorum institution 5 vol. p. in-8 . . . . f 7.

VOGLER, S. J. **Juris cultur theologus** circa obligationes restitutionis in genere theorico-practice instructus. Editio tertia, diligenter recognita, plurimis notis et observationibus locupletata a Jos. CARRIÈRE. V in-12. *Paris* 1833. . . . . f 0.

Compendiosae institutiones Theologicae jussu Cardinalis de CLERMONT-TONNERRE, Archiepiscopi Tolosani et Narbonnensis, in lucem editae. 6 forts volumes in-12. *Tolosae* 1842 . . . . . . f 8.

Bij bovengenoemden is van de pers gekomen en bij al Boekhandelaren te bekomen:

eene **Nederlandsche Vertaling** van

CALLISTA.

EENE SCHETS VAN DE DERDE EEUW,

DOOR

JOHN HENRY NEWMAN,

Dr. Th., en Rektor der Katholieke Universiteit van Dublin. 3 *Deelen in kl.-12, met aanteekeningen en eene Houtgravuur* . . . . f 1.5

(2718)

(2704) Bij T. C. B. TEN HAGEN te 's Gravenhage, ziet het licht:

EEN BOEKJE

OVER DEN

GOEDEN HERDER,

door IDA GRAVIN HAHN-HAHN.

Prijs 50 Cents.

Dit werkje, uit het Hoogduitsch vertaald, wordt uitgegeven ten voordeele van het **Liefdewerk van den Goeden Herder**, gevestigd te Leiderdorp.

☞ Heeren Boekhandelaren, die exemplaren in commissie wenschen te ontvangen, worden verzocht het verlangde getal exemplaren *franco* op te geven.

De Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN is voornemens, onder den titel van:

DE TOESCHOUWER,

met [illegible]

[illegible] **MAANDWERK**

uit te geven, waarvan het Prospektus algemeen verspreid, en op *franko* aanvrage verkrijgbaar is.

Alle Boekhandelaren nemen inteekeningen aan.

Maandelijks verschijnt een Nommer van *vijf* vellen druks groot oktavo. DE PRIJS IS f 6 IN HET JAAR.

Bij bovengenoemde is mede à 70 Cents verkrijgbaar:

LE PARTI CATHOLIQUE.

Réponse à M. le Comte DE FALLOUX,

par LOUIS VEUILLOT, Redacteur en Chef de *l'Univers*

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN en J. S. DE HAAS is van de pers gekomen:

DE GEBRUIKEN EN PLEGTIGHEDEN

DER

Roomsch Katholieke Kerk,

Met Geschiedkundige Aanteekeningen, ten dienste der Katholieke Jeugd. Vrij naar het Hoogduitsch, van

JOZEF ANTONY,

Hoogleeraar te Munster.

door H. J. SONJEE, R. C. Pastoor te Noordwijk.

Tweede herziene druk.

Prijs 25 Cents.

De Uitgevers hebben den prijs van dezen 2den druk van dit voor de Jeugd zoo nuttig werkje 10 cents lager gesteld dan den eersten druk, om het boekje, dat door vele Heeren Geestelijken wordt aangeprezen, meer algemeen te verspreiden.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN Drukker en Uitgever.